

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

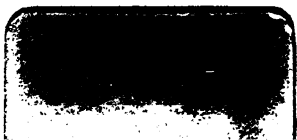
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

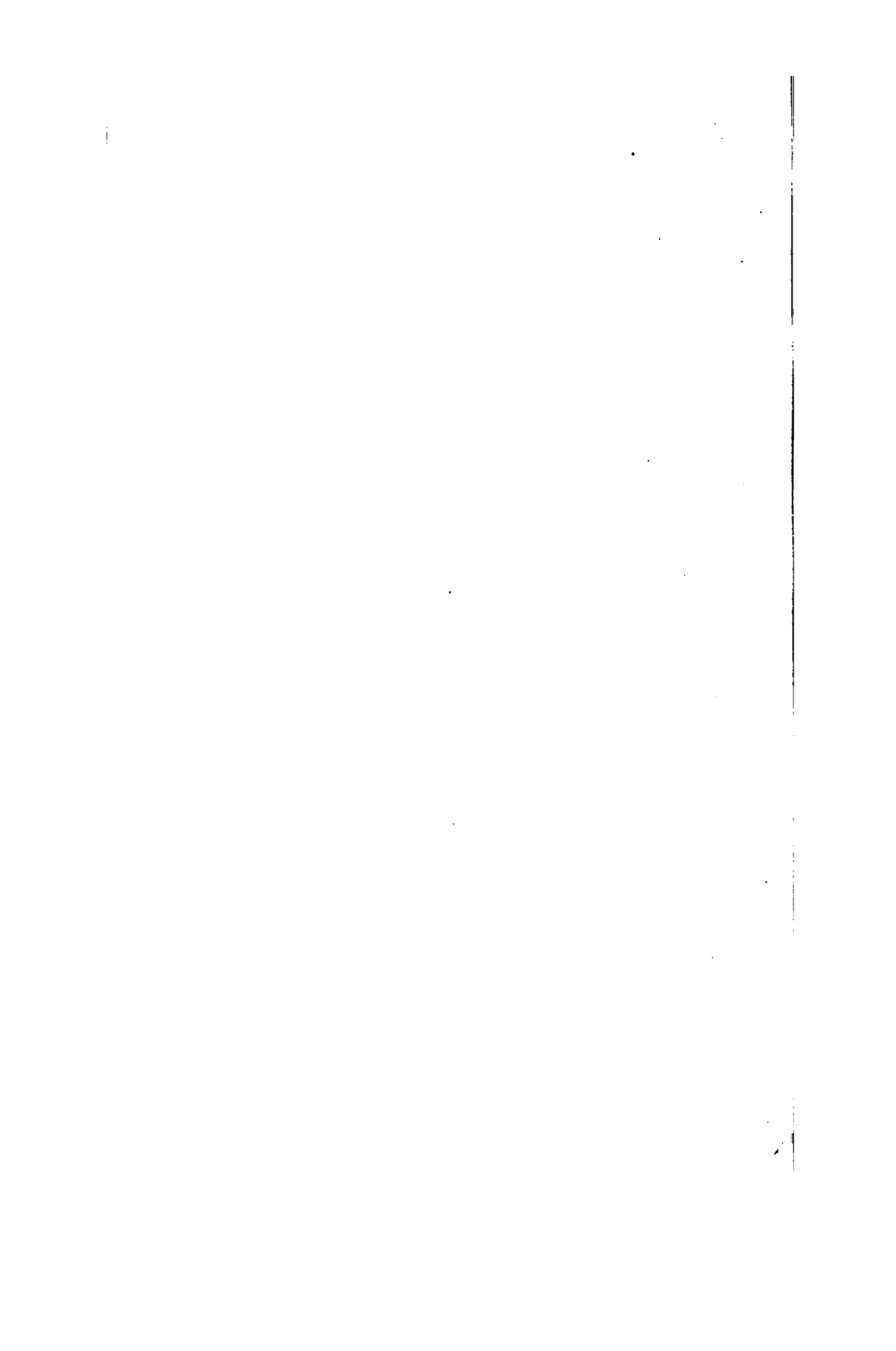
NYPL RESEARCH LIBRARIES

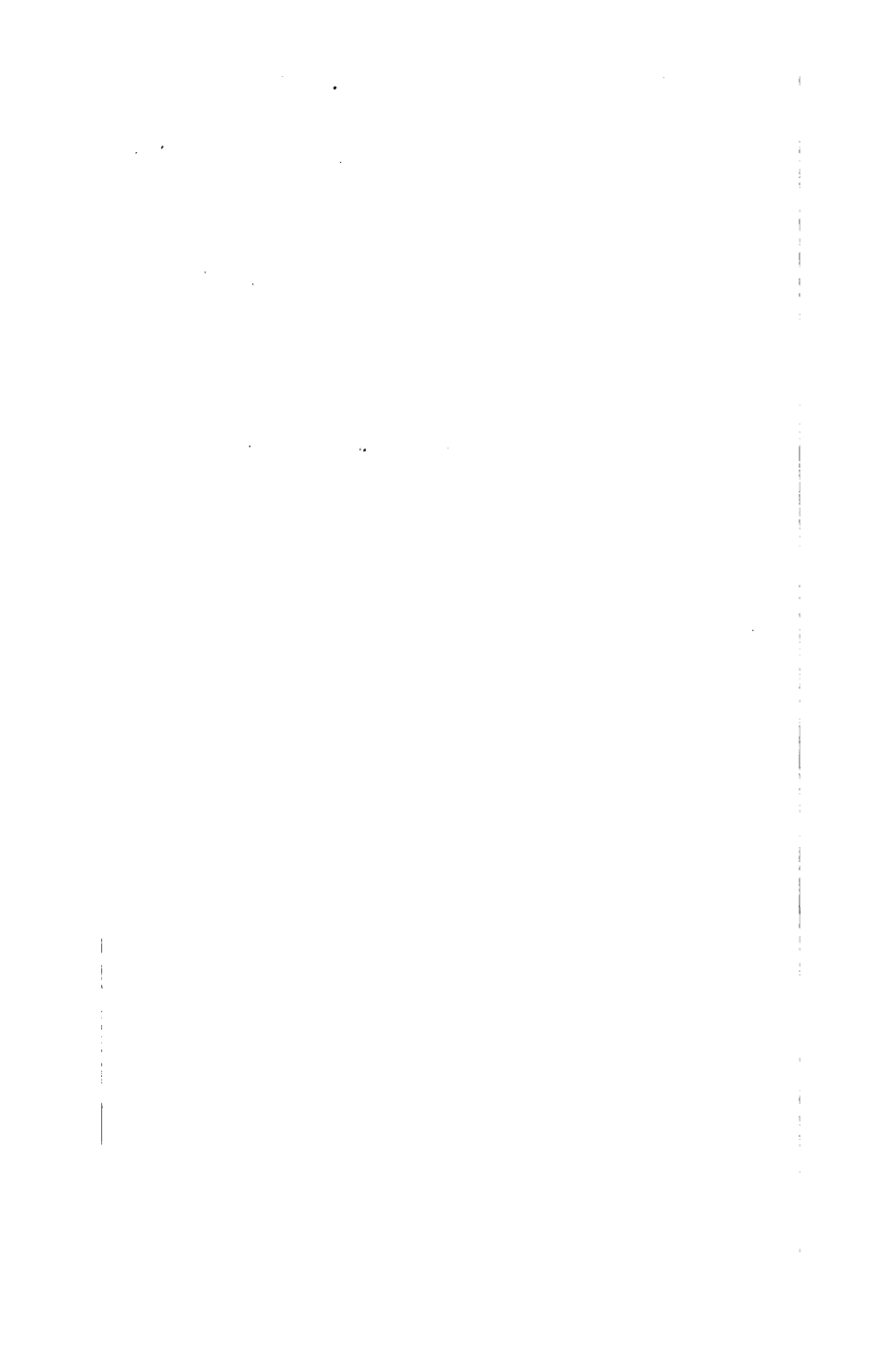
3 3433 07438825 1

NOYI
Gog

POEZII

NO. 1
G

1870

1871

1872

1873

1874

1875

1876

1877

1878

OCTAVIAN GOGA

POEZII

Operă Premiată de Academia Română

3000

CENTRAL COLLECTION

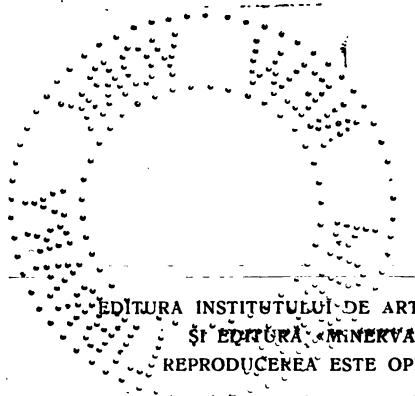
BUCUREȘTI

MINERVA, — Institut de Arte
Grafice și Editură — Bulevard.
Academiei 3, — Edgar Quinet 4

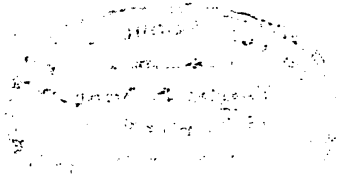
1907

V. S.

337
210768B

EDITURA INSTITUTULUI DE ARTE GRAFICE
ȘI EDITURA «MINERVA».
REPRODUCEREA ESTE OPRITĂ.

PROPERTY OF THE
CITY OF NEW YORK.

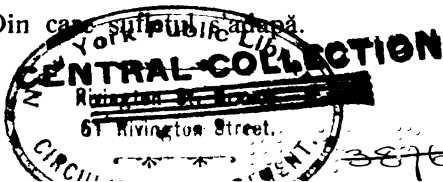
47288

Ro
859.91
G2

RUGĂCIUNE

Rătăcitor, cu ochii tulburi,
Cu trupul istovit de cale,
Eu cad neputincios, stăpâne,
In fața strălucirii tale.
In drum mi se desfac prăpăstii
Și'n negură se 'mbracă zarea,
Eu în genunchi spre tine caut:
Stăpâne-orânduie-mi cărarea!

In pieptul zbuciumat de doruri
Eu simt ispitele cum sapă,
Cum vor să-mi tulbure izvorul
Din care surlatului așină.

Din valul lumii lor mă zmulge
Și cu povața ta 'nțeleaptă
In veci spre cei rămași în urmă.
Stăpâne, văzul meu îndreaptă.

Desleagă minții mele taina
Și legea farmecelor firii,
Sădește 'n brațul meu, stăpâne,
Tăria urii și-a iubirii.
Dă-mi cântecul și dă-mi lumina
Și zvonul firii 'ndrăgostite,
Dă-i raza soarelui de vară
Ploapei mele ostenite.

Alungă patimile mele,
Pe veci strigarea lor o frânge
Și de durerea altor inimi
Invață-mă stăpâne-a plânge.
Nu rostul meu, de-apururi pradă
Ursitei maștere și rele,
Ci jalea unei lumi, părinte,
Să plângă 'n lacrimile mele.

Dă-mi tot amarul, toată truda
Atâtor patimi fără leacuri,
Dă-mi viforul în care urlă
Și gem robiile de veacuri.
— Demult plâng umiliții 'n umbră
Cu umeri gârbovi de povară...
Durerea lor înfricoșată
În inimă tu mi-o coboară.

În suflet samănă-mi furtună,
Să-l simt în matca-i cum se zbate,
Cum tot amarul se revarsă
Pe strunele înfiorate ;
Și cum sub bolta lui aprinsă,
În smalț de fulgere albastre,
Închiagă-și glasul de aramă :
Cântarea pătimirii noastre.

PLUGARII

Ia voi aleargă totdeauna
Truditu-mi suflet să se 'nchine ;
Voi singuri străjuți altarul
Nădejdi mele de mai bine.
Al vostru-i plânsul strunei mele :
Creștini ce n'aveți sărbătoare,
Voi cei mai buni copii ai firii,
Urziți din lacrimi și sudoare.

Cu mila-i nesfârșită, ceriul
Clipirii voastre 'nduioșate
I-a dat cea mai curată rază
Din sfânta lui seninătate.

Și v'a dat suflet să tresară
Și inimă să se 'nfioare
De glasul frunzelor din codru,
De șopot tainic de izvoare.

În coapsa grăitoarei miști,
De vreme plugul vostru ară;
E primăvară pe câmpie
Și 'n ochiul vostru-i primăvară.
Blând tainele vi le desface
Din sânu-i milostiva glie,
Căci toată floarea vă cunoaște
Și toată frunza ei vă știe.

Purtați cu brațele-amândouă
A muncii rodnică povară,
Supt strălucirea 'nlăcrimată
A dimineților de vară.
Și nimeni truda nu v'alină,
Doar' bunul ceriului părinte,
De sus, pe frunte vă așează
Cununa razelor lui sfinte.

A voastră-i jalea cea mai mare
A voastră-i truda cea mai sfântă,
Stăpânul vitreg vă lovește,
Dar ceriul bine vă cuvîntă.
Și dacă 'n schimbul pâinii voastre
Piticul vă plătește fiere,
Îndurător v'ascultă Domnul
Și vă trimite mângâiere.

Când doarme plugul pe roțile
În pacea serilor de toamnă,
La voi coboară Consânzeana,
A visurilor noastre Doamnă.
Vin crai cu argintate coifuri
Și 'n aur zânele bălaie ;
Atâta strălucire 'ncape
În bordeiașul vost' de paie

Frați buni ai frunzelor din codru
Copii ai mândrei bolți albastre,
Sfințiți cu lacrimi și sudoare
Țărâna plaiurilor noastre!

Din casa voastră, unde 'n umbră
Plâng doinele și râde hora.
Va străluci odată vremii
Norocul nost' al tuturor.

A mea e lacrima ce 'n tremur
Prin sita genelor se frânge,
Al meu e cântul ce 'n pustie
Neputincioasa jale-și plânge.
Ci 'n pacea obidirii voastre,
Ca 'ntr'un întins adânc de mare,
Trăește 'nfricoșatul vifor
Al vremilor răzbunătoare.

N O I

La noi sunt codri verzi de brad
Și câmpuri de mătăasă ;
La noi atâția fluturi sânt
Și-atâta jale 'n casă.
Privighitori din alte țări
Vin doina să ne-asculte ;
La noi sânt cântece și flori
Și lacrimi multe, multe...

Pe boltă sus e mai aprins.
La noi bătrânul soare,
De când pe plaiurile noastre
Nu pentru noi răsare....

La noi de jale povestesc
A codrilor desişuri,
Şi jale duc Murăşul
Şi duc tustrele Crişuri.

La noi nevestele plângând
Sporesc pe fus fuiorul,
Şi 'mbrăţişându-şi jalea plâng :
Şi tata şi feciorul.
Supt cerul nostru înduioşat
E mai domoală hora,
Căci cântecele noastre plâng —
In ochii tuturoră.

Şi fluturii sânt mai sfioş ,
Cînd sboară 'n zări albastre,
Căci roua de pe trandafiri —
E lacrimile noastre.
Iar codrii ce 'nfrăţiţi cu noi
Işi înfioară sânul.
Spun că din lacrimi e 'mpletit
Şi Oltul nost' bătrânul...

Avem un vis neîmplinit,
Copil al suferinții, —
De jalea lui ne-au răposat
Și moșii și părinții...
— Din vremi bătrâne de demult,
Gemând de grele patimi :
Deșertăciunea unui vis
Noi o stropim cu lacrimi...

OLTUL

Mult iscusita vremii slovă
Nu spune clipa milostivă,
Ce ne-a 'nfrăjit pe veci necazul
Și veselia de-o potrivă...
Mărită fie dimineața
Ce-a săvârșit a noastră nuntă;
Bătrâne Olt! — cu buza arsă
Îți sărutăm unda căruntă.

În cetățuia ta de apă
Dorm cântecele noastre toate
Și fierbe tăinuita jale
A visurilor sfărâmate.

Tu împletești în curcubeie
Comoara lacrimilor noastre
Și cel mai scump nisip tu-l duci
În vadul Dunării albastre.

La sânul tău vin, în amurguri,
Sfioase, fetele fecioare,
Și dimineața vin neveste
Cu șorțul prins în cingătoare —
Și vin păstori cu glugă albă,
Din fluer povestindu-și dorul —
Și câte cântece și lacrimi
Nu duce valul călătorul...

Drumet, bătut de gânduri multe,
Ne lași atât de greu pe noi,
Imbrățișându-ne câmpia
Te uiți adesea înapoi.
Așa domol te poartă firea,
Căci duce unda-ți gânditoare:
Durerea unui neam ce-așteaptă,
De mult, o dreaptă sărbătoare.

— De mult, în vremi mai mari la suflet
Erai și tu haiduc, moșnege, —
Când Domni vicleni jurau pe spadă
Să sfarme sfânta noastră lege :
Tu, frate plânsetelor noastre
Și răsvrătirii noastre frate
Urlai țăriilor amarul
Măni tale 'nfricoșate.

Cum tresăriau încremenite,
În jocurile lor buiestre,
Oștiri cu coifuri de aramă
Și roibi cu aur pe căpestre,
Când la strigarea ta de tată
Grăbiau din codri la poiene,
Strângând săcuri a subsuoară,
Feciorii mândrei Consânzene.

Zdrobită-n praf, muriă arama
Și codrul chioțea, viteazul ;
Iar tu, frățâne, mare meșter,
Biruitoar frângeai zăgazul

Și 'mbujorându-te la față,
Treceai prin văile afunde,
Încovoiindu-ți îndărătnic
Mărețul tău grumaz de unde.

— Slăvite fărmituri a vremii,
De mult v'am îngropat văleatul..
Neputincios pari și tu astăzi —
Te-a 'ncins cu lanțuri Împăratul.
Ca unda ta strivită, gemem
Și noi, tovarășii tăi buni,
Dar de ne-om prăpădi cu toții
Tu, Oltule, să ne răzbuni !

Să verși, păgân, potop de apă
Pe șesul holdelor de aur ;
Să piară glia care poartă
Înstrăinatul nost'tezaur ;
Țărâna trupurilor noastre
S'o scurmi de unde ne'ngropară
Și să-ți aduni apele toate,
— Să ne mutăm în altă țară !

CASA NOASTRĂ

Frerei pruni frățâni, ce stau să moară,
Își tremur' creasta lor bolnavă,
Un vânt le-a spânzurat de vârfuri
Un pumn de fire de otavă.
Cucuta crește prin ogradă
Și polomida-i leagă snopii...
— Ce s'a ales din casa asta,
Vecine Neculai al popii !...

De pe păreții 'ngălbeniți
Se deslipește 'n pături varul
Și pragului îmbătrânit
Începe-a-i putrezi stejarul ;

Iar' dacă razele de soare
Printre şindrile facu-şi cale,
Văd sporul pânzei de păianjen
Şi 'nfiorate mor de jale.

Cum dorm acum neputincioase
Supt vreascurile stinse-a vetrii,
Poveştile 'nşirate sara
De-atâtea cuscre şi cumetrii;
Cum tremură cenuşa aspră,
Ce 'nfioraţi îmi par cărbunii,
De vraja ce le-a mai rămas,
Din câte povestiau străbunii...

Infipt în meşter-grindă, iată-l
Răvaşul turmelor de oi;
Şiragu' lui de creştături
Se uit' atât de trist la noi.
Imi duce mintea 'n alte vremi
Cu slova-i binecuvântată,
— In pragul zilelor de mult
Parcă te văd pe tine, tată,

Și parc'aud pocnet de bici
Și glas stăruitor de slugă.
— O văd pe mama 'n colțul șurii
Așează 'ncet merindea 'n glugă...
Înduioșată mă sărută
Pe părul meu bălan, pe gură :
«Zi Tatăl nostru sara, dragă,
Și să te porți la 'nvățătură!...»

Și uite-mi trec pe dinainte
In rânduri-rânduri toate cele ;
Orașul înegrit de fumuri
Și toate plânsetele mele.
— Cum m'am făcut apoi cuminte
Cu vremea ce înaintă,
Și m'am trezit pe nesimțite
Că-mi zice satul : — Dumneata...

Și câtor cântece la joc
Țineam cu glasul meu ison,
De câteori am spus povestea
Lui Alisandru Machidon.

Și ca un cântec cum s'a stins
Frumoasa mea copilărie —
Și dragostea de două veri
Cu fata popii Irimie...

Cu valul vremilor ce curg
Atâtea cântece s'au dus,
Și valul vremilor ce curg
Atâtea cântece-a răpus...
Eu vă sărut, păreți străbuni,
Pe varul vost' scobit de ploaie...

.
De ce-ți ștergi ochii cu cămașa,
— Ori plângi, vecine Niculae ?...

APOSTOLUL

Ca o vecernicie domoală
Se stinge zvonul din dumbravă,
Pleoapa soarele-și închide
Sus pe-o căpiță de otavă.
Norodul a cuprins podmolul
Lângă frăgarul din uliță, —
De cârjă sprijinit răsare
Bătrânul preot la portiță.

Moșneag albit de zile negre,
Așa il pomenise satul,
Pe pieptărelul lui de lână
Purtând un ban dela 'mpăratul

— Domol, în mijloc se așează,
Și sprijinind încet toiagul,
Clipind din genele cărunte
Inecpe-a povesti moșneagul.

Intreg norodul ia aminte
Și-ascultă jalnica poveste,
Și fusul se oprește 'n mâna
Înduioșatelor neveste.
Moșnegii toți fărâcă lacrimi
Cu genele tremurătoare,
Aprinși feciorii strâng prăseaua
Cuțitului din cingătoare.

Atâtea patimi plâng în glasul
Cuvântătorului părinte
Și-atâta dor aprind în inimi
De clipa răzbunării sfinte.
— Bătrânul mag înalță fruntea,
Ce sfânt e graiul gurii sale.
Din el va răsări norocul
Acestui neam sfârșit de jale!

Același dor tresare 'n piepturi,
Când glasul strigător răsună
Și gemet înfioară firea ·
Prelung și greu ca o furtună.
Frăgarul își îndoiaie coapsa,
Iar de prin văi purcede vântul,
Prin largul multelor văzduhuri,
Să ducă cerului cuvântul.

Din cetățuia strălucirii
Coboară razele de lună
Și pe argintul cărunteței
Din aur împletesc cunună.
— Cuvine-se hirotonirea
Cu harul ceriurilor ție,
Drept vestitorule apostol
Al unei vremi ce va să vie.

DASCĂLUL

Moșneag senin, eu tâmpla ta curată
O cer, pe veci, nădejdiile mele pază,
Din soarele copilăriei mele
În ochiul tău mai licărește-o rază.
În suflet simt cum negura se sfarmă
Și se 'mpletește albă dimineață,
Când ochiul tău în inimă-mi coboară,
Topind încet cetatea ei de ghiață,

Azi, ca un sfânt dintr'o icoană veche,
Bland îmi răsai cu fața ta blajină,
Cu zâmbet bun, cu ochi cumiși și limpezi
Strălucitori de lacrimi și lumină.

Cu tin' răsar atâtea nestemate
Din îngropatul vremilor teaur
Și amintirea 'n țara ei mă poartă,
Cu pas încet, în carul ei de aur...

Mă văd în pragul zilelor mai bune...
O casă 'n deal, cu strașine plecate,
Unde-ascultă de sfaturile tale
Atâta răs și-atâta sănătate.
În frunte, tu păreai un mag din basme,
Când soarele trecând peste fântână,
Bland pătrundeă prin strașina de paie
Și lumineă bucoavna ta bătrână.

— A fost de mult. — O rază care luptă
Zadarnic cu câmpiile de ghiață, —
Vezi, astăzi valul altei vieți mă poartă
Și 'nțelepciunea altei lumi mă 'nvață.
Dar sufletul și-acum își are cuibul
Acolo sus în satul de supt munte,
Unde și azi zimbește împăcată,
Curată cinste-a pletelor cărunte.

Bucoavna ta, supt pragul de pe grindă,
Iși hodinește 'nvățătura moartă,
Dar glasul tău și azi, la zi de praznic,
Toată povara greului o poartă.
— Pierdut ascult cântarea ta la strană
Și tainică și sfântă-mi pare clipa,
Pare că duhul altei lumi m'atinge,
In zbor domol, pe frunte cu aripa.

Căci simt plutind prin fumul de tămâie
Sfințenia cântării preacurate,
Ce-a rumenit o lume cu senina
Cucernicie-a vremilor uitate.
Și 'n ochii tăi văd strălucind scânteia
Din focul mare-al dragostii de lege,
Ce prin potopul veacurilor negre
Ne-a luminat cărările pribege.

DĂSCĂLIȚA

.....

Țând tremurându-și jalea și sfiala
Un cânt pribeag îmbrățișează firea
Și-un trandafir crescut în umbră moare
Și soare nu-i să-i plângă risipirea,
Eu plâng atunci, căci tu-mi răasai în zare.
A vremii noastre dreaptă muceniță.
Copil blajin, cuminte prea de vreme,
Sfielnică, bălaie dăscăliță.

Ca strălucirea ochilor tăi limpezi,
Poveste nu-i mai jalnic povestită,
Tu ești din leagăn soră cu sfiala,
Pe buza ta n'a tremurat ispită.

Cununa ta de zile și de visuri
Au împletit-o rele ursitoare,
Ca fruntea ta nu-i frunte de zăpadă
Și mână nu-i atâtea știutoare.

Moșnegi, ceteți ai cărților din strană,
Din graiul tău culeg învățătură,
E scrisă par'că 'n zâmbetele tale
Seninătatea slovei din scriptură,
In barba lor, cărunță ca amurgul,
Ei strâng prinosul lacrimilor sfinte,
Căci văd aievea întrupat ceaslovul,
În vorba ta domoală și cuminte.

La tine vin nevestele să-și plângă
Feciorii lor în slujbă la 'mpăratul,
Și tu ascunzi o lacrimă 'ntre slove,
În alte țări când le trimiți oftatul...
Și fete vin să le 'nflorești altița,
La pragul tău e plină ulicioara
Și fetele își șoptesc în taină :
Ce mâni frumoase are domnișoara.

...Și mângăind copiii altor mame
Te stânga zâmbind în calea ta fecioară,
Iar căpătâiul somnului tău mașter
De-un vis deșert zadarnic se 'nfioară,
Tu par' c'auzi cum picură la geamuri
Un ciripit de pui de rândunică
Și-un gând răzleț îți infierbântă tâmpla,
Cu tine-adoarme-o dulce, sfântă frică...

Sfios, amurgul toamnei mohorâte
Își mișcă 'ncet podoaba lui bolnavă,
Ca din cădelniți fumul de tămâie,
Prelung se zbate frunza din dumbravă...
Tu stai în prag și din frăgar o frunză
La sânul tău s'a pogorât să moară,
Iar vântul spune crengilor plecate
Povestea ta, frumoasă domnișoară...

BATRÂNI

De ce m'ați dus de lângă voi,
De ce m'ați dus de-acasă?
Să fi rămas fecior de plug,
Să fi rămas la coasă.

Doar nici eu nu mai rătăciam
Pe-atâtea căi răzlețe,
Și-aveați și voi în curte-acum
Un ștâlp la bătrânețe.

Că mă 'nsuram când isprăviam
Cu slujba la 'mpăratu !
Doar casă-avem în rând cu toți,—
— Cum m'ar cinsti azi satu !...

Avere-ai azi și Dumneata
Nepoți, să-ți zică : Moșu...
Aveai cui spune la povești
Cu împăratu roșu...

Și — par'c'o văd, s'ar bucură
De-o noră biata mama.
Să-i deie sfaturi și s'o certe
Când nu va luă seama.

.
Așa... vă treceți, bieți bătrâni,
Cu rugi la Preacurata,
Și plânge mama pe ciaslov
Și 'n barbă plânge tata...

REÎNTORS

Stăpâne codru, crai bătrân,
Mai ții-le tu minte oare ?...
— La umbra unui fir de nalbă,
Plângea o floare de cicoare,
Și-un firicel de izmă creață
Se sărută atunci cu Oltul...
Atunci m'am dus în lume eu,
Feciorul lui Iosif preotul !

Stăpâne codru, crai bătrân,
Eră și-o casă la răscruci...
— Eră a noastră... Nu știi, tu
Aminte dacă-ți mai aduci ?...

Că matca Oltului bătea
La colțul casei într'un soc
Și 'n Olt se oglindiau din geam
Trei rădăcini de busuioc...

Bătrâne crai, când mi-am luat
De frunza ta bunul rămas,
Eră și tata... Știi-l tu?...
Și mama sta sfârșită 'n glas...
Și hâtrul dascălu' Ilie,
Cel înțelept, glumeț și schiop,
La vatră răzimat spuneă
O pilduire din Isop...

Bătrâne codru! — Eu m'am dus,
Răpus de-un gând nebun pe semne,
Uitat-am pilda lui Isop,
Vârtejului să nu mă 'ndemne...
— Dar ostenit odat' privind
La zarea ceriului albastră,
Am plâns și gândul m'a bătut,
Să mă întorc la casa noastră !...

...Și m'am întors, bătrâne crai!...
Dar casa noastră nu mai este...
— Azi, rogu-te, să-mi spui din frunză
Indurerata ei poveste!
— Că dascălu' Ilie-i mort...
Cum s'a schimbat de-atuncea satul
Și Oltului i-a mutat matca,
Poruncă dela Împăratul...

Bătrâne crai! — A fost demult...
Că s'a schimbat atât de-atunci :
Seninul razelor de soare
Și fața florilor din lunci...
Și 'n valul vremilor s'a dus
A vieții mele dimineață,
Cum s'o fi dus demult pe Olt
Cel firicel de izmă creață...

Zadarnic cat stolul de visuri
Ce printre paltini se pierdură
Și dorurile mele scrise
Pe fața foilor de mură...

Și toate râsetele mele
Din alunișul din zăvoi
Și plânsul meu de-odinioară...
— Ne-aveam atât de bine noi...

Azi, lasă-ți freamătul să-mi pară
Un mulcom zvon de patrafire,
Ce blând asupra mea 'și pogoară
Duioasa lor hirotonire...
Și spune-i vântului să tacă,
Când va porni de-aici la plai :
Că răposatul n'a fost vrednic
De poala ta, bătrâne crai !

DEPARTE

Vezi luna 'n cingătoarea
Aprinsei bolți albastre,
Argintul ei tivește
Și pragul casei noastre.

Și uite 'n clipa asta
Eu nu știu ce mă 'ndeamnă...
Să simt întreg amarul
Acestei nopți de toamnă.

Dar par'că plâng copacii
Din frunzele lor moarte
Și par' c'aud un cântec
Cum tremură departe.

Și uite simt aieveă,
Cum jalea lui m'apasă,
— Aș vrea să fiu acuma,
În sat la noi acasă.

S'ascult cântarea asta,
Cum picură domoală
Și capul greu de gânduri
Să-l culc la mama 'n poală.

Ea biata să 'mi sărute
Șuvițele pe frunte,
Norocul să mi-l vadă
În firele cărunte.

Încetișor la sânu-i
Obrajii să-mi îngroape
Și lacrima nădejzii
Să-i tremure 'n pleoape.

Și lacrima nădejzii
Pe fruntea mea să cadă :
Un picur de văpaie
Pe-un bulgăr de zăpadă.

DORINȚĂ

Departe-aș vrea de-aici să vii
În alte lumi senine,
În dimineața de Florii
Să mă cunun cu tine.

Să ne-așezăm în sat la noi,
S'avem în deal o casă,
Să fiu cel mai cuminte 'n sat
Și tu cea mai frumoasă.

Să vie și mama la noi,
Că-i necăjită tare,
Să aibă tich'un an ori doi,
Ori cât pământ mai are.

Și să trăim acolo'n munți
De cât trai avem parte,
Eu sara să-mi adun sătenii
Și să le spun din carte :

Că sânt din neam împărătesc
Din țara 'ndepărtată
Că doar pământul ăst întreg
Eră al lor odată...

Și că azi oamenii 'nvățați
Așteaptă să se nască,
Un mare crai împărătesc
De legea românească.

— Copiii noști tu să-i înveți :
Credeul... Născătoarea...
S'ajung să-i văd cântând pe toți
În strană, sărbătoarea.

Atunce, împăcat cu rostul
Acestei lumi deșerte,
Să mor, să-mi zică satu 'ntreg
Un: Dumnezeu să-l ierțe !

Și popii nost', din întâmplare,
Vre-un oaspe-atunci să-i vie :
Pe cine 'ngropi, părinte, azi ?
— Pe-un om de omenie !...

ZADARNIC

Noroc, logofeți de-acum zece ani!
Primiți-mă, rogu-vă, iarăși
Și gândului vostru mă faceți părtaș,
Și glumelor voastre tovarăș.

Depart-am fost eu, frățâni, la oraș,
Și legea pe-acolo nu-i bună,
Crășmarii te mint și nu știu lăutarii
Aieva ce-i graiul din strună.

De-aceia venit-am să văd înc 'odat'
Senina și vesela horă,
Cumătră cu sufletul vostru curat,
Cu biata mea inimă, soră.

Așa! Să le văd inchiegându-se 'n lanț,
Vânjoasele brațe rotunde,
Și tropotul vostru din greu apăsăt
Tărâmul să stea să-l scufunde.

Așa! M'așteptați, vin și eu cu voi,
Cămașa răsfriîng-o de mîneci,
Să 'ncepem alaiul, vrășmașul alai,
De praznicul sfintei Dumineci.

Un pas înainte și doi înapoi
La dreapta, la stînga 'nainte . . .
. . . Un pas — — — — —
— — — — —

Lăsați-mă ! — Mă duc. Cetesc
În ochii voștri ai tuturor :
Nu e de rându' cetei noastre
Cel ce-a uitat să joace hora.

DE-O SĂ MOR

De-o să mor la primăvară,
Să mă plângeți tu și mama;
Amândouă să mă plângeți
Și să vă cerniți năframa.

Nimeni altul nu mai plângă
Răposata voastră fală,
Și vă rog cu îngroparea
Nu vă faceți cheltuială...

Să chiemați pe popa Naie
Să-mi citească din scriptură
Și să spună cuvântare:
C'am fost om cu 'nvățătură.

Dar că m'am născut, pe semne,
Într'o zodie ciudată,
De m'a bătut nenorocul
De pe lumea asta toată.

Știu că va 'ntristă tot satul
Lucrul ăst', că tare-i jelnic ;
I-or cădeă și popii Naie
Lacrimi multe 'n moliftelnic.

Voi să-i dați lui popa Naie
Liturghii o lună 'ntreagă,
Că-i sărac și popa Naie
Și n'are bucate, dragă.

ÎN CODRU

Când rătăcind, bătrâne codru,
Ajung la sânul tău de tată,
La poarta 'mpărăției tale
Plec fruntea mea înfierbântată.
Eu simt că 'n lung șirag de lacrimi
Se sfarm' al genei mele tremur
Și ca un făcător de rele
La poarta ta eu mă cutremur.

Curat e duhul lumii tale,
Căci Dumnezeu cel sfânt și mare,
Supt bolta ta înrourată
Își ține mândra sărbătoare.

Tu-l prăznuești cu glas de clopot
Și cu răsunet de chimvale
Pe cel ce-atâtea înțeleșuri
Gătit-a strălucirii tale.

Amurgul investmântă 'n umbre
Zmerita frunzei frământare,
Și pare tânguiosul freamăt
Un glas cucernic de tropare.
— Nu-i jalea pătimirii tale,
Tremurătoarea ta plânsoare,
Ci-i cântecul de 'ngropăciune
Al doinei noastre care moare.

Departa s'a aprins un fulger,
Lovind în coasta ta năpraznic,
Și 'n tot hotarul tău mânia
Și-a început păgânul praznic.
E-al răzvrătirii noastre tunet!
Și 'n neagra ta cutremurare,
Atâtea veacuri umilite
Își gem strivita răzbușare.

Iar dacă printre paltini luna
Prelinge-și razele curate,
Vărsând sfiala ei gălbuie
Pe frunzele înfiorate,
În picătura de lumină,
Din geana zărilor albastre,
Eu văd cum tremură și 'nviie
Nădejdea visurilor noastre.

S'ar oțeli piticul suflet
Atunci când mila ta, 'mpărate,
I-ar lumină o clipă taina
Măririi tale 'nfricoșate...
Pe strunile neputincioase
S'ar zămisli cântarea sfântă,
Dând înțeles vieții mele
Și morții, ferecându-i țintă!

DIMINEAȚA

Cu grele răsuflete apele dorm,
Pe lanuri dorm spicele grele,
Asupra pădurii veghează de sus
Cetatea eternelor stele.
Luceafărul bolnav din lumea de 'ngheț,
Clipește din gene molatic,
Când dorul pribeag de pe-o creastă de ulm
Și-l geme porumbul sălbatic...

Și dorul în gemet se 'nalță la cer
Câmpii de îngheț să 'nfioare ;
Luceafărul simte văpaia arzând
Și tremură bietul și moare.

Cu ochii plânși stelele toate se duc
Pe patul de nori să se culce ;
Din dragostea stinsă în neguri de zări
Lin picură liniștea dulce.

În taina tăcerii pornește-se vânt
Să mângăie trestia 'n vale,
Pe-ascuns o sărută, dar dragostea lui
O văd licuricii din cale.
Și-o spun licuricii la frunze de soc
Și socul pădurii o spune,
Și frunzele toate grăbite tresar
Și 'ncepe pădurea să sune.

Se duce iar' vântul, pribeagul drumeț,
Sfios fâlfăind din aripă,
Din doru-i nestins și 'n veci călător
O doină domol se 'nfiripă.
Și doina o cântă alunii din crâng
Și-o tremură 'n murmur izvorul,
Și doina trezește și turma din deal
Și turma trezește păstorul.

Din funduri de peșteri vin umbi și irag
Și-ascultă durerea cântării,
De patima doinei și umbrele mor,
Cu lacrimi plâng genele zării.
Și doina se zbate și frunzele plâng
Și codrul prelung se 'nfioară,
Când iată, prin neguri cu sârg străbătând,
O rază solie pogoară :

Deschideți larg poarta, cărunților brazi,
Să vie 'mpăratul măririi,
Să mângăie jalea nestinsului dor,
Să 'mpace durerile firii . . .

PE ÎNSERATE

Mireasa ceriului albastru
Își împânzește 'n ape chipul,
De vraja ei tresare unda
Și 'nfiorează-se nisipul.

S'aștern bobîțele de rouă
Pe 'ntinsul luncii patrafir :
Din mâna cerului, părinte,
Se cerne preacuratul mir . . .

In mulcom zvon se 'mbrățișează
Cu apa trestia bolnavă, —
Doi licurici și-aprind sfiala
În adăpostul de otavă.

S'aude toaca cum, grăbită,
In fag o bate-o gheunoaie, —
Și hodinesc pe iarbă miei
Și zurgălăii de cioaie.

Domol purcede glas de schijă
Dela clopotnița din deal, —
Să povestească lumii jalea
Înstrăinatului Ardeal.

DELA NOI

Çu fruntea 'n țărână, plângând azi ne vezi
Din slavă, cerescule soare;
Rugămu-ne ție, azi sufletul nostru
Tu lasă-l departe să zboare.
Trimite și vântul, pribeagul drumeț,
El crainicul bolșii albastre,
Să ducă departe pe aripa lui
Cuvântul strigărilor noastre.

Acolo, departe, spre soare răsare,
În freamăt de foi din dăbravă,
Pe veci cetluite în marmură rece,
Dorm clipele noastre de slavă.

Voi sânteți acolo, viteji pârçalabi,
Și voi, prea cinștiilor vornici,
Statornici în cinstea de lege și țară
În focul credinței statornici.

Acolo dormi și tu, archangel bătrân,
Tu Ștefane, sfânt Voevoade,
Ce-ai scris strălucirea norodului tău
Cu sânge dușman de noroade.
De sfânta ta dreaptă, de spada ta sfântă
Spun toate poveștile slovei,
— Să nu se 'nfioare de numele tău
Nu-i frunză în codri Moldovei...

Azi mașteră-i vremea... Acum văduvit
Zac sfintele tale oșele
Și luna când trece prelung se 'nfioară,
Căci vede rugina pe ele.
Amarnic ne poartă pe strâmbe cărări
Vicleana și vitrega soarte.
Mărit Voevoade, — în țara ta azi
Și vise și fulgere-s moarte...

Atunci, când în soare din nou străluci-vor,
— De sus din a ta 'mpărăție:
Crai tânăr, crai mândru, crai nou să le 'ncingă,
Trimite, rugămu-ne ție!

CÂNTĂREȚILOR DELA ORAȘ

Voi n'aveți flori, nici cântece, nici fluturi,
Căci soarele în țara voastră moare,
Voi în deșert cerșiți pe-a voastră strună
Din ceriul sfânt o rază să coboare.
E frig la voi și moartă-i strălucirea
Cetăților cu turnul de aramă,
Bieți cântăreți cu aripile frânte :
In alte zări cuvântul meu vă chiamă . . .

Veniți, veniți să 'ngenunchiem cu toții :
Pământul negru-i vechiul nostru tată ;
La sânul lui să râdem și să plângem
Cu sufletul și inima curată.

Să fim copiii iscuși ai firii,
Să învățăm din sfânta ei cântare,
Și să asculte sufletele noastre
Mult înțeleapta firii îndrumare.

Veniți, veniți în ciasul dimineții,
Când supt clipirea bolții 'mbujorate
Sărbătorește-al învierii praznic,
Biserica de frunze 'nrourate.
Când umbre mor și scapără lumina
Din negură zburând biruitoare ;
Veniți, veniți să cad' asupra noastră
Hirotonirea razelor de soare.

Să ne'ntăriască cântul și lumina,
Ce saltă 'n zori când se pornește plugul,
Și 'n piepturi noi s'adăpostim mândria
Livezilor ce-și mlădie belșugul.
Iar când amurgu 'n haina lui cernită
Cărunții brazi începe să 'nvestmânte,
Noi să privim luceafărul din zare
Și-atunci să zicem strunelor să cânte . . .

Din freamătul dumbrăvii 'nlăcrămate
Din curcubeul zărilor albastre,
Din șopotul izvoarelor de munte
Să împletim noi cântecele noastre.
Și trăznetul ce înfioară bolta,
Când fulgere potrivnice se 'ncaier',
Și mugetul înfricoșat al apei
Să ferece al strunei noastre vaier.

Să piară umbra zidurilor negre
Ce 'ntunecă cântarea noastră sfântă,
Curatul chip al farmecelor firii
Să scânteie când glasul ne cuvântă.
Căci Dumnezeu neamurilor toate
Supt strălucirea mândrei bolți albastre,
În codrii verzi și 'n negrele ogoare
A sămănat nădejdea vieții noastre...

S A R A

Bolta și-a cernit năframa
Ca o mamă întristată,
Floarea soarelui pe câmpuri
Pleacă fruntea 'ngândurată.

Zarea-și picură argintul
Pe ovesele de aur,
Ostenit din aripi bate,
Ca un vis pribeag, un graur.

Codru culcă-și cântăreții,
Doarme trestia bolnavă,
Dorm doi pui de nevăstuică
Supt o brazdă de otavă.

S'a oprit trudită moară,
Doarme apa la irugă,
Răzimat pe coate-adoarme
Un cioban întins pe glugă.

Doarme ceriul și pământul
Intr'o dulce 'mbrățișare...
Doar' izvorul mai tresaltă.
Ca un sân de fată mare.

LĂUTARUL

Desgroapă, moșnege, cu mânilor 'n tremur
Comoara ta sfântă de jale,
Tu porți ferecate durerile noastre
In vaierul strunelor tale.
In ele 'mpletit-au străbunii cucernici
Argintul visării deșarte,
Și 'n graiul lor plânge și n'are repaos
Amarul nădejdlor moarte.

Se 'ndoaie, se frânge și tremură arcul
Și lemnul prelung se 'nfioară,
Și două mărgelile, ca mirul de limpezi,
Din gene se scurg pe vioară.

...Și cântă bătrânul... — Cărunta pleoapă
In tremur povara-și frământă
Și mâna lui cade... Alunecă-i arcul...
— Mai cântă, lăutare, mai cântă!...

S'a stânge și roua pleoapelor noastre,
Și ochii lumina și-or frânge,
Ci strâns cetluită de marmura vremii
Cântarea ta vecinic va plânge.
Pe aripi de vânturi trăi-va pribeagă
Durerea ta sfântă, moșnege,
De jalea-i răzleață va plânge amurgul
Și plânge-vor frații de-o lege.

Vor plânge pe plaiuri izvoarele 'n noapte
Și 'ncet grăitoarele unde,
Bătrânilor codri și-or spune muștrarea
Și codri cu glas vor răspunde...
Și brazii în zbucium de mijloc s'or frânge,
Gătindu-și cetatea măiastră,
Și focuri pe creste pe rând rumeni-vor
A bolții năframă albastră...

Când soarele mândru din nori va purcede
Al bolții senin să 'ntretaie,
Aprinsă scânteia ascunselor doruri
Va arde cu munți de văpaie. —
Și vifor năpraznic cu brațe de flacări
Topi-va în goana lui cruntă :
Din jalea pribeagă a strunelor tale
Măreață cântare de nuntă !

A MURIT...

De-o zi 'ntreagă plâng alături, biata Mura cu fecioru'
în bordei pe masă 'ntinsă doarme astăzi Laie Chioru.

Pe 'nvălire o vecină s'a 'ndurat cu două strai
și drept pernă o desagă a umplut Mura cu paie.

...a legat pe supt bărbie cu năframă de mătăasă —
) scumpete pusă 'n ladă de pe când eră mireasă.

Busuioc și izmă creată a adus cumătra dar
și pe buzele 'negrite pus-a Mura un creițar.

Str'un ciob zăcuse banul, în firidă la o parte,
lu mai umblă azi, și Mura de păcat se teme foarte...

Între foi de nuc alături lângă fruntea lui de ceară,
Ostenit se'ntinde arcul pe grumazul de vioară.

Doi cărbuni sfiala-și scapăt, adormind supt pirostrii,
Întunerecul coboară prin ferestrele pustii...

Mura stă pe fața vetrii și-i cad lacrimi în cenușe...
— Leneș scârțâie țâțâna ruginită dela ușe.

În prag se ivește fata judelui Zăbun cea mare
Și din mâneca cămășii scoate 'n cet o lumânare.

Cruce-și face—o aprinde... Tremurând para gălbuie
Nu se 'ndeamnă de sfială, cât pe-aici eră s'apuie...

— «Nu mai plânge, Mură, leică»—zice fata lăcrămând..
Mura stă cu fața stânsă și răzleț o paște-un gând :

Ce zodie fără milă... Lângă mort la căpătâi,
I-a fost dat să ardă 'n casă lumânarea cea dintâi...

LA GROAPA LUI LAIE

Am venit să-ți spun o vorbă
Azi când pleci în țări mai bune,
Niculaie, Laie Chioru,
Cântăreț din patru strune;

Du-l cu tine meșteșugul
Care ne'ntăria soboru':
Meștere a nouă sate,
Lăutare, Laie Chioru!

Unde norii-și țin popasul
În lăcaș de mărgărint,
Șede Domnul cu Sâmpetru
La o masă de argint.

Tu să-ți pleci ușor genunchii
Și ușor să-ți pleci grumazul,
Și pe umerii vioarei
Tu să-ți lași domol obrazul.

Și să cânti un cântec, Laie,
Cum se cântă 'n sat la noi,
Când se tânguie ciobanul
După turma lui de oi.

Povesti-va atunci struna
Înălțimilor albastre,
Vremea lungă câtă jale
Scris'a 'n sufletele noastre.

S'ar întunecă pământul,
C'ar veni, veni, țigane :
Toate stelele s'asculte
Glasul strunei năzdrăvane.

Blând zâmbire-ar Milostivul,
Iar din geana lui de-argint
Lacrim 'ar cădea 'n adâncul
Norilor de mărgărint.

Ni s'ar stânge-atunci necazul
Ce de mult ne petreceă :
Intre stelele de pază
Am aveă și noi o stea !

C Â N T E C E

I.

Sus la crâșmă 'n Dealu-Mare
De trei zile țin soboru'...
De trei zile beau și-mi zice
Din lăută Laie Chioru !

De trei zile, măi copile !
Doru-i greu și jalea-i multă
Și tot zice să le-aline,
Laie Chioru din lăută.

Zi, măi Laie, înc'un cântec
De-o cămașă cu altiță
Și de-un drac cu ochii vineți,
De-o Aniță crâșmăriță.

C'a trecut și postul mare
Și moșia mi-e arată
Și crâșmaru-i dus la târguri...
— Foaie verde, foaie lată!

Zi, măi Laie, — de-o bălaie
Cu trupșor subțire 'nalt,
Tu c'un ochiu nu vezi, țigane,
Să-l închizi și celalalt!...

II.

Măi crâșmare Niculaie,
Ce mai zici de lumea asta,
Dumnezeu să-ți ție vinu'
Și norocu' și nevasta!

Cum mai umblă târgurile?
Ți-i cam acru vinu, vere,
Dar ți-e harnică nevasta,
Arz'o focul de muiere!

Bea și tu cu mine astăzi,
Că eu beau să-mi stâmpăr doru',
Parcă-i alta lumea, vere,
Când ne zice Laie Chioru.

Laie Chioru — băta-l Domnu —
El nu vede toate cele;
Din lăută două știe:
Una-i dor și una-i jele.

Când de dor ne zice Laie,
Tremură cupa pe masă;
Când de jele cântă Laie,
Zboară cupa pe fereastă.

Și-aș aprinde-atuncia satu',
Să-l văd pară vâlvătaie...
— Ochii vineți foc să-i arză...
Măi crâșmare Niculae!

III.

Bea și dumneata, părinte,
Dumnezeu să-ți fie darul —
Să mai poți ceti psaltirea
Și să poți goli paharul.

— Că noi bem de patru zile
Cu crâșmarul, umfle-l zmeii,
Bem, părinte, ca la nunta
De la Cana Galileii.

Ce-ar mai fi de lumea asta,
— Zice-alaltăeri vecinu', —
Ca la nunta dela Cana,
De-am face din apă vinu'?

N'ar fi bine, măi vecine!
N'ar fi crâșme-atunci de loc
Și crâșmaru Niculaie
Nu s'ar duce 'n iarmaroc...

N'ar mai fi nici Laie Chioru,
Bată-l crucea maicii sfinte,
Nici Anița crâșmărița —
Și ne-am prăpădi, părinte!...

IV.

Lună, lună, stea vicleană,
Neam de fire de vădană,
De ce dorurile mele
Spusu-le-ai la stele?

Stelele sus călătoare,
Fete mari clevetitoare,
Mi-au spus vântului oftatul
Și mă știe satul.

V.

Dorurile mele
N'au întruchipare,
Dorurile mele-s
Frunze pe cărare,
Spulberate și strivite frunze pe cărare.

În zadar le caut
Visurile mele,
Strălucită salbă,
Salbă de mărgele,
Minunată și pierdută salbă de mărgele.

Tot ce-mi țese noaptea
Zorile-mi destramă,
Mi s'a dus norocul...
Nu-l mai plânge, mamă,
La icoana Preacuratei, nu-l mai plânge mamă.

VI.

Fată mare, fată mare,
Călătoare printre stele,
Vin la tine 'n miez de noapte,
Astăzi visurile mele.

La fereasta ta șirete
Bat din aripi de mătasă,
Fată mare, fată mare,
Lasă-le să zboare 'n casă.

Tremurând să treacă geamul,
Să se 'nșiruie mărunte
Pe șuvița de pe tâmplă,
Pe șuvița de pe frunte.

Fată mare, 'n zorii zilei
Te-a vedeă seninul soare,
Strălucind cu o cunună
De albe mărgăritare.

PRIBEAG

Plânge-o mierlă 'ntr'o răchită
La răscruci în Dealu-Mare...
Suie 'n pas domol răzorul
Un voinic pe murg călare...

Jos, în smalț de soare-apune,
Turla satului străluce ;
Sapă murgul și nechiază
Și 'nspre vale vrea s'apuce...

Se înalță 'n șea voinicul,
Vede-o casă 'ntre poiene
Și cu măneca cămășii
Zvânt'o lacrimă din gene...

Într'o clipă strânge frâul
Și-l îndeamnă 'n altă parte,
Dârz pleoapele-și închide...
— «Du-mă, murgule, departe !...»

Sfărmând zghiabul cu potcoava,
Drumului s'așterne murgul, —
Peste plopi cu frunza rară
Cade 'nlăcrimat amurgul...

P A C E

Luna-și picură argintul,
Tremurându-l pe fereastră ;
Vede-atâta împăcare,
Străjuind căsuța noastră.

Lângă pat zâmbind stă mama,
Adormindu-și copilașii, —
Cămășuță cu mătasă
Le-a cusut mâna nănașii.

Numai moșul povestește,
Așezat pe fața vetrii, —
Dumiriți de-o pildă veche
Îl ascultă doi cumetrii.

Dar auzi! — Cățelul latră,
S'aud șopote 'n ogradă
Și s'aude, supt opincă,
Scărțâitul de zăpadă.

Și-a curmat povestea moșul
Și-i tăcere mută 'n casă, --
Osteniți dorm ochelarii
Pe ciaslovul de pe masă.

Licărind o raz' atinge
Geamul ușii de la tindă,
De trei glasuri legănată,
Se 'nfiripă o colindă . . .

De supt țoț, ridică fruntea
Două fețe bucălaie . . .
— Bland zâmbește din icoană
Cuviosul Niculaie . . .

CADE-O LACRIMĂ...

După plopi cu frunza rară
Își desface luna sânul,
Vede-arama numărându-și
Barbă-Putredă jupânul.

Și 'n ajun de miez de noapte
Tremură de chiot hanul,
Sporind glasul din tilincă.
Cântă Iepure țiganul.

Doi feciori lovesc în grindă
De s'aude pe uliță,
Așezat, îi domolește
Pristăvelul Niculiță.

— Și se bucură tot satul,
Vin feciori din cătănie,
Sprinten țârlăie tilinca
Și-i atâta veselie . . .

Doar' la geam stă singurică
Fata Jidovului, Ida,
Cu ochi verzi ca leușteanul,
Cu păr roș ca cărămida.

Cade-o lacrimă din ochii-i,
Leneș prelingând fereasta. . .
— Suflet obidit și singur,
Ce mai cauți pe lumea asta ?...

SINGUR

Bolnăvit de doruri multe
Moare 'n geam azi busuiocul.
— Ni s'a dus în altă țară,
Amândurora norocul.

Și grădina mi-e pustie,
Lăcrămând se stânge macul,
Văduvit de fluturi galbeni
Și de mâna ta săracul.

Purtători senini de grijă,
Unde sânteși ochi căprui?
Neplivă-i buruiana
Celor patru cărării.

PĂRĂSIȚI

Stânsă-i para lumânării
De pe lespeda de piatră
Și bătrânii bieți alături
Tot mai stau uitați la vatră.

Luna trece șura popii,
Luminând în drum pridvorul, —
Pipa moșului nu arde,
Baba și-a uitat fuiorul.

Doar târziu, când prind mai aprig
In vecini să latre câinii,
Ei tresar, se văd în faţă
Şi plâng amândoi bătrânii.

— Câtă jale le-a fost scrisă !
Doi feciori aveau la casă...
Unu-i mort de astă toamnă,
Altul stă cu domni la masă.

RUGA MAMEI

(FRAGMENT)

„Să-mi plec genunchii iară,
Să-ți spun iar' ce mă doare,
Preasfântă născătoare
Și pururea fecioară!
— Cu ochiul tău din ceriuri,
A toate văzătorul,
Tu mi-ai văzut feciorul
Și mi-ai văzut necazul...

4/10/44

— În doftori n'am credință
Să-l pui iar' în picioare,
Să-i rumenești obrazul,
La tine-i cu putință.

Preasfântă Născătoare.

— Azi rogu-mă iar' ție,

Cum rogu-mă deapururi

La sfânta liturgie...

— Atâta bogăție

Avem și noi la casă !

Umblat-a mult băiatu,

Și știe multă carte,

Adusă de departe,

Doar chiar dela 'mpăratu' !

Și are 'nvățătură,

Din carte și din gură,

Mai multă și ca popa,

Ca popa Irimie.

— Și cum aș vrea, Preasfântă,

Norocul să mi-l ție,

Să-l văd iar' ca odată,

Cu fața 'mbujorată,

Cu ochi de fată mare,

Cum a plecat de-acasă...

— Să-și caute mireasă,

Subțire ca o floare,

Ca floarea de cicoare.

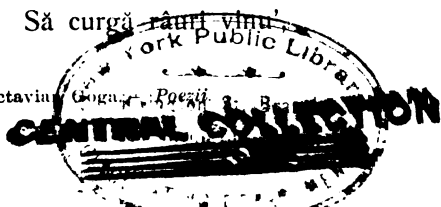
Să facem nuntă mare,

Să curgă rânul vinu'

4/988

Ro
859.91

32-

Să joace și vecinu',
Vecinu' Niculaie.
— Și să-și arunce 'n grindă
Căciula lui de oaie,
Și să roiască 'n tindă
Tot domni cu 'nvățătură,
Să cânte toți din gură
Și 'n horă să se prindă.
— Să-l văd în hora mare,
Pe el c'o domnișoară,
Preasfântă Născătoare
Și pururea fecioară!...
— Umblat-a mult băiatu'
Și știe multă carte,
Adusă de departe,
Doar chiar dela 'mpăratu'!»

ZADARNIC

Zadarnic plânge vântul și nucii plâng, bătrânii,
Frăgrarul din ogradă și cumpăna fântânii...
Și plânge mama biata... și cum ar vrea s'o 'nșele,
Povestitorii jalnici ai pribegirii mele. —

La mine vii cu cartea, cu gând să-mi dai canoane,
Și vrei să mă cumineci, părinte Solomoane,
Cucernic faci aghiazmă și mâna ta, părinte,
Stropește casa tatii, ca bine s'o cuvinte.

Dar înzadar mă 'nvălu' încet cu patrafirul
Și fruntea mea ferbinte o răcorești cu mirul...
Zadarnic mami-i cade o lacrimă pe
Zadarnică e slujba lui sfântu' Vasilie!...

LA STÂNĂ

Găinușa 'ncet răsare,
Luna-i după Dealu-Mare,
Plânge-un clopot de cioaie, —
Vin ciobanii dela stână, —
Strungărițele de mână,
Ascult' cântec de cimpoaie.
Și le râde tuturoră
Fața plină bucălaie.
Cum s'au prins să 'nvârtă hora...
— Numai Sandu copilandru
Nu se prinde 'n hora mare.
Cântă jelnică cântare...
Cimpoieriu-i ia de veste,

Stă o clipă, hodinește —
Schimbă hora 'n cânt de jale :
— «Mândră fată, ochișorii,
Ochișorii, obrăjorii»...
— Se opresc în joc feciorii,
Dumerindu-se deodată.
— Par c'ar vrea să plâng'o fată,
Fața-i arde vâlvătaie...
Strigă Sandu copilandru :
«Zi, căprare Niculaie,
Zi, căprare Niculaie !»
— Și cum arde focu 'n stână
Și lumin'o buturugă,
Vede baciul că lui Sandu
Îi cad lacrime pe glugă...

TOAMNĂ

Țărâșă de brumă arginție
Zmălțuitu-mi-a grădina,
Firelor țe tămâiță
Li se uscă rădăcina.

Peste creștet de dumbravă
Norii suri își poartă plumbul,
Cu podoaba zdrențuită
Tremură pe câmp porumbul.

Și cum dela Miază-Noapte
Vine vântul fără milă,
De pe vârful șurii noastre
Zmulge 'n zbor câte-o șindilă.

De vifornița păgână
Se 'ndoiesc nucii, bătrânii,
— Plânge-un pui de ciocârlie
Sus pe cumpăna fântânii.

Il ascult și simt supt gene
Cum o lacrimă-mi învie :
— Ni s'aseamănă povestea,
Pui golaș de ciocârlie.

COPIILOR

I.

Veniți la sânul meu cu toții,
Coppii cu frunțile senine,
Veniți să premeniți izvorul
Nădejzii mele de mai bine!

Vo sânteți roua dimineții
Ce scânteie neștiutoare,
Că poartă 'n ea întreg argintul
Curat al razelor de soare.

Din glasul vost', un dulce clopot,
Ce mângâie-un amurg de sară,
Învață sufletul meu, bietul,
Să creadă 'n flori și 'n primăvară.

Și par'că înțeleg mai bine
Privighetoarea care cântă...
— Veniți, veniți! Mi-atât de dragă
Zburdălnicia voastră sfântă.

Căci râsul vostru plin, năvalnic,
Ca unda râului de munte,
Îmi amuțește 'ndurerata
Poveste-a firelor cărunte.

Și par'că-mi picură un cântec
La poarta minții mele reci:
— O dulce 'ntârziată rază
Din raiul meu pierdut pe veci...

II.

Copii, cu ochii mari și limpezi
Ca raza nopților albastre,
De ce purtați și voi osânda,
Ce-a scris ursita firii noastre ?

O jale sufletu-mi despică
Și-mi frânge visurile 'n două,
De glasul minții mă cutremur :
...Și voi veți fi asemeni nouă!...

Și când gândesc c'aceleași patimi,
Și-aceleași năzuinți deșarte,
Cum vor călăuzi în oarba
Prăpastie ce ne desparte.

Și ochii voștri 'n care arde
Azi vraja basmelor cu zmeii
Rătăcitori, în drumul vieții
Cum au să mintă fariseii.

Atunci o scârbă mă supune
Și-un gând păgân mă înfioară,
Și sufletul meu fierbe-asemeni
Acelui crai de-odinioară,

Ce-a omorât în fașă pruncii...

— Orânduiala ta-i amară,
Mărite Domn al lumii noastre...
Eu nu mai cred în primăvară!...

PĂRĂSIT...

Nor multe șireaguri de clipe
Și nimeni nu-mi bate la poartă,
Când vremea-mi așterne pe suflet
Cenușa ei aspră și moartă.

Vin neguri, cu noaptea pe umeri,
Și bezna mă 'nghite nătângă,
Și viforul vine păgânul,
A viselor aripi să-mi frângă.

Nu-i rază să-mi mângâie fruntea,
Încet coborându-mi din stele...
— Mai străluci-va vre-odată
Altaru 'nchinărilor mele?

Stejarul nădejdilor multe
Își scutură frunzele moarte,
Căci tu ești atât de frumoasă
Și tu-mi ești atât de departe...

DESPĂRȚIRE

Azi moare 'nfiorarea cetăților de stele
Și înțelesul tainic al cântecelor mele.
Se rupe tortul galben al razelor de lună,
Mor visurile albe ce-mi tremură pe strună...
Luceafărul clipirea în negură și-o frânge,
Lumina lui bolnavă se sbate și se stânge,
Și moare găinușa în pragul nopții sure
Și toată mângâierea din zvonul de pădure.
Mor fluturii din zare și mor azi trandafirii.
Își curmă înțelesul azi toată vraja firii.

— Cum se desfac prăpăstii și-adâncul lor înghite
Strălucitoarea salbă a multelor ispite.

Comoara 'nfășurându-și nădejdea pleacă 'n pripă
De drum norocu-și găta pribeaga lui aripă,
De mintea 'ntunecată fug grabnic, rânduri-rânduri
Ducându-și tot argintul, popoarele de gânduri,
Și se 'mpletește noapte din neguri jucăușe,
Când sufletul meu calcă pe-a viselor cenușe.
Drumeț cu ochii tulburi se duce fără țăntă,
Amarul îl încinge și noaptea-l investmântă
Și patima-l sugrumă cu brațele-i de fer...

— Sfârșit el îngenunche și zgribură de ger,
Cerșind din îngropata-i hlamidă de văpaie,
Să-i mai trimiți o rază, domnița mea bălaie.

INVINS

I-am zis într'un amurg de vară,
Robit de chipul unei stele :
Durează, suflete măiestre,
Altar nădăjduirii mele !

I-am dat temuta mea comoară,
Temeiul sfânt al suferinții,
Argintul visurilor mele
Și marmura curat'a minții.

Și el mi-a 'ntruchipat altarul,
Prinos de-atâta strălucire,
Zidindu-și în catapeteazmă
Intreagă setea de mărire.

Dar vifor s'a pornit prin noapte,
În goană mașteră și crudă,
Și-o clip'a sfărâmat nătângă
Prisosul lunilor de trudă...

E noapte-acum... Pe fața bolții
Plâng ochii stelelor senine,
Când blastămă 'nșelatul meșter
Și moare bietul pe ruine...

SOLUS ERO

Tu preacurată rază, ce-ai coborât din stele
Să luminezi în noaptea singurătății mele,
Ascultă-mi rugăciunea, ce-o gem cu buza arsă :
Din preajma vetrei mele fă calea ta întoarsă.
— Păcătuiește raza curată, viorie,
Când se oprește 'n drumu-i pe-o strășină pustie,
Investmântând cu picuri din sfânta ei văpaie
O scorbură, ce poartă un cuib de cucuvaie.

— Vezi, sboar' atâția fluturi în necuprinsul firii
Și strălucesc pe câmpu-i în floare trandafirii.
În calea ta senină, spre ei îndreaptă-ți zborul,
Căci lor te dete 'n gându-i de viață dătătorul,
Tu preacurată rază, ce-ai rătăcit din stele,
Să luminezi o clipă singurătății mele.

Eu port în mine noaptea și 'n bezna ei adânci
Mi-e sufletul un vultur înlănțuit de-o stâncă ;
Ar vrea adâncul bolții cu zboru-i să 'ntretaie,
Prin câmpuri de lumină, prin drumuri de văpai
Să-și scalde ochii tulburi în râuri largi de stele
— Dar aspra țintuire a lanțurilor grele,
Cu pravul sur al pietrii îi înfrățește rostul...
Zadarnic vrea să-și cate — în ceriuri adăpostul
Cu glas nebun el urlă și blastă și țipă
Și sânge cald stropește trudita lui aripă
Și vecinic o să lupte în patima-i păgână,
Cu bulgării de piatră, cu lumea de țărână...

Zimbind amar se 'ntreabă deci mintea gânditoare
De ce-ar veni la mine făptura ta de floare ?
Tu înger cu ochi limpezi, cu aripi de mătăasă,
De ce să te cutremuri de-o luptă ne'nțeleasă ?
Când zboar' atâția fluturi în necuprinsul firii
Și strălucesc pe câmpuri în soare trandafirii...

NOAPTE

Nemărginită bolt'a nopții,
Deschide-ți tainica ta carte,
Și-ascultă-mi glasul zburciunii
Neputincioase și deșarte.
Doar' mila ta n'o să se stângă,
Când două mâni tremurătoare
Își împreună nevolnicia
În chip de rugă și iertare.

Azi, țantele de nestemate
Culege-le din cingătoare,
Căci ochii stelelor mă mustră
Și plânsul stelelor mă doare.

Azi ori ce picur de lumină
Din fața ta îmbujorată,
În țintirimul larg al minții
O cruce proaspătă-mi arată.

Le văd șireag... și mă cutremur,
Și fiecare clipă-mi pare
O fărmitură ce-mi întrupă
Păgânul cântec de pierzare.
Simt mintea, desgropându-și morții,
Căzând la fiecare groapă —
Și jalea celor moarte 'ntreagă
Apasă-mi plumbul pe pleoapă.

Când tu-ți aprinzi în mii de facile
Senina dragostii dovadă,
Înfiorându-se 'n adâncuri,
Plâng ochii osândiți să vadă.
Atunci aducerea aminte
Imi dă oglinda-i blăstămată —
Și rostul celor vechi întrupă-l,
Iar eu ascult, ce-a fost odată...

O lume-și desfăceà 'nainte-mi
Comoara tainelor bogată,
Zvâcnià eternul ei cutremur
Supt tâmpla mea înfierbântată.
O patimă-mi robise ochii
Cu strălucirea ei păgână
Și mă zmulgeà cu braț de vifor
Din valul lumii de țărână.

Simțiam fiorii 'ndrăgostirii,
Măreața 'mbrățișare mută,
Când în amurg târziu de vară
Pământ și boltă se sărută.
Și 'n zmațul pulberii de rouă
Ce strălucia pe câmp mărunță,
Părea că firea-i hărăzește
Nădejdiile mele dar de nuntă.

Și sufletu-și aveà altarul...
Iar inima, zmerita roabă,
Ingenuchiată 'n umilire,
Jertfià curata ei podoabă...

— Dar s'a sfărmat. Și-atât mă doare,
Când vraja razeior senine
Aprinde-o candelă de veghe
Intr'o biserică 'n ruine...

Azi toate fulgerele-s stânse
Și moarte-s zimbetele toate
Și nu va mai rodi nisipul
Din biata mea pustietate.
În lanț de neguri și uitare
Aș vrea amarul meu să-l ferec...
Nemărginită bolt'a morții,
Îmbracă-ți haina de 'ntunerec!

Aruncă vălul tău de umbră
Pe toate farmecele firii
Și 'ngroapă 'n adâncimi de ape
Ispitele îndrăgostirii.
Pe scânteierile de rouă
Și peste câmpul nins de floare,
O beznă grea, ca giulgiul morții,
Să cearnă pace-adormitoare.

Când glasul tinereții moarte
Și-al viselor înfrigurate,
Rătăcitor, fără repaos,
La poarta sufletului bate
Eu, învălit în întunec,
Să 'nchid zăvorul dela poartă
Și nici o stea să nu mă vadă
În zbuciumarea mea deșartă.

CLĂCAȘII

Bră în miezul zilelor de vară —
Și soarele din drumul lui de pară
Își trimitea săgețile aprinse.
Din brâul lui, din haina lui senină,
Descopciate țante de lumină
Cădeau sfărmate 'n pulbere de rază
Pe revărsarea țarinei întinse
Și ascuțiau ucigătoare sulji...

— Eu le vedeam înșiruirea lungă,
Cum gârbovită 'ncet înaintează,
Cum stăruind prin holdă-și taie uliți
Cerșitorind cu ochii stânși o dungă

De nor pribeag în vânătul din zare.
Iar' secerea 'n trudită ei cărare
Șir așterneă în znopii grei de aur,
Prisosul sfânt de binecuvântare.

— Erau clăcași : oștenii fără nume
Ce duc războiul mare-al tuturoră,
Cei ce se stâng în neguri și uitare
Și cad și mor de cruda 'mpovărare
A tuturor durerilor din lume...
Erau atâți în slujba lor de clacă,
Cei osândiți să plângă și să tacă :
Moșnegi slăbiți, ce scris' aveau pe frunte
Zădărnicia pletelor cărunte ;
Bărbați sfârșiți, cu sufletele moarte,
Cu tot amarul unei vieți deșarte.
•Și 'n lung șirag femeile trudite,
Cu ochii stânși, cu sânul supt de trudă,
Inaintau în cale gârbovite
De munca lungă, mașteră și crudă.
Cum se târă poporul mut de umbre
Părea o ceată tristă de 'ngropare
Și arșița cădea ucigătoare
Pe-a secerii sclipire ne 'ndurată.

— În urma lor, încet fără zăbavă,
Ca un blăstăm din vremuri înoptate,
Ca o pedeaps' a veacuri de păcate
Veniă stăpânul gliei odrăslite,
Cu zimbetul nădejdiei împlinite,
Cu pasul greu de-atâta sănătate.
Obrajii lui se aprindeau în pripă
Și 'n ochii lui ardea mânia oarbă,
Când vre-un moșneag sta locului o clipă,
Tremurător cu mâneca să-și șteargă
Sudoarea grea ce-i picură din barbă.

Și se târă poporul mut de umbre,
Neputincioasă ceată de 'ngropare.

*

Iar' când a fost în ceasul de amiază
Și le-a adus merindea lor amară
Din pâne de neghină și săcară,
Ei stau sfârșiți, cu ochii duși departe
În adâncimea zărilor deșarte.

— Eu le vedeam înșiruirea lungă
De mucenici nerăsplățiți ai pâinii.

Cei logodiți de veacuri cu durerea,
Și două lacrimi mi-au curmat vederea,
Căzând încet în bulgării țărâni...

— Din ceata lor grăbită se desprinde,
Intreg lăsându-și codrul de merinde,
Cu chipul stâns o umbră de femeie,
Lâng'un răzor ea stă îngrijorată,
Privește 'n jos și sânul și-l descheie,
Mângăietor s'apleacă să ridice
Un făt bălan ce adumbrit de spice
A adormit pe-un așternut de glugă.
Ea blând ridică-l stând ingenunchiată
Și 'ncet îi dă copilului să sugă...

— Cutremurat de clipa asta sfântă,
Un gând simțeam cum sufletu-mi frământă,
Cum mă supune gândul și mă 'ndeamnă,
Poruncitor cum drumul mi-l arată:

Ca un proroc cu fața 'mbujorată
Să cad la poala mamei din țărână
Și sărutându-i înăsprita mână
Și haina ei de sfântă preacurată,

Genunchii mei să-i plec de închinare!
Și pe copilul ce zimbește 'n pace,
Înfășurat în scutece sărace,
Eu să-l ridic cu brațele-amândouă
În strălucirea arșiței din slavă,
În razele ce cad dogoritoare,
Să-l înfrățesc cu vulturul din zare
Și să-l cunun cu doina din dumbravă!
Căci inima purcede să-mi desgroape
Comoara ei de doruri ne 'mplinite
Și simt amarul țarinei robite
Și simt rușinea neagră cum mă 'neacă.
Simt cum lumină 'ncepe să se facă,
Cum moare bezna vechilor păcate
Și sufletul înviforat îmi spune
Că fătul ăst' al patimii amare
Și-al dorului ce moare 'n așteptare
E solul sfânt... înfricoșatul crainic,
Izbăvitor durerilor străbune.

Și ochii lui ascund în adâncime
Măreța taină nepătrunsă mie
A ceasului cel poruncit să vie,
Să sfarme jalea din viitorime.

— El, cel frumos și frate bun cu glia,
Nou întrupatul suflet de Mesia
Va fi județul ciasului de mâne,
Ce 'ntr'un zorit aprins de dimineață
Cu mâna lui vitează, îndrăzneată,
Zdrobi-va cartea legilor bătrâne.

El va 'ntrupă în strigăt de chemare
Cuvântul sfânt ce azi adăpostește,
În licăriri de tainice altare,
Biserica nădăjduirii noastre.
Și strigătul într'aripat va crește,
Prin plaiuri largi, prin munți purtând cuvântul,
Și va trezi din somnul lui pământul
Și rumeni-va zările albastre.

Atunci — în ziua mare-a învierii
Acești ostași cu fețe ofilite,
Cu zimbet mort, cu suflete trudite,
Ca 'ntineriți de suflul primăverii
S'or ridică, ei cari au fost străjerii
Amarului și-ai morții și-ai durerii,
Cu brațul greu de greul răsplătirii.
— Toată țărâna gliei desrobite

Și munții toți și-adâncurile firii
Vor prăznui din pacea lor urnite
Infricoșata clip' a premenirii,
Când suflet nou primește întrupare
Și 'n strălucirea razelor de soare
El hărăzește vremii 'mbătrânite:
Vestmântul nou, de nouă sărbătoare.

AȘTEPTARE

Sat din margine de codru,
Revărsat sfios în vale,
Tot mai jalnic cade-amurgul
Peste strășinile tale!
Frunza plopilor pe plaiuri,
Ochii stelelor pe creste,
Roua firelor de iarbă
Plâng duiosă ta poveste.

Ursitoare rele scris-au
Toți voinicii să te lăsă,
Și-au orânduit să fie
Un pribeg din orice casă.

Azi, de cântece și glume
Toată vatra ta-i orfană,
Și-i atât prisos de jale
În îngusta ta poiană.

Unde-i astăzi cântărețul,
Glasul codrilor s'asculte,
Cetluind pe patru strune
Taina zvonurilor multe?
Și pribegitori, azi, unde-s
Ochii văzători a toate,
Să îmbrățișeze 'ntreagă
Vraja firii fermecate?

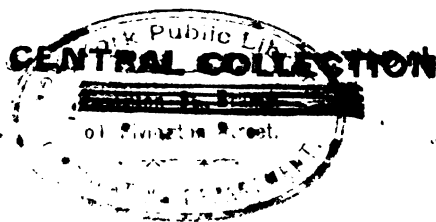
Înzadar de sus azi luna
Chipu-și împletește 'n apă,
Ale firii înțelesuri —
Minte nu-i să le priceapă.
Și 'nzadar răsare soare,
Brâul bolții să 'ntretaie,
N'are suflet, azi, tovarăș
În cărarea-i de văpaie.

Mor azi cântecele 'n pragul
Noptilor la șezătoare
Și de feți frumoși uitată
Mândra Consinzeană moare.
Azi voinici cu zmeii 'n luptă
Zarea nu mai înspăimântă
Și pe pajiștea 'nflorită
Nici un cântăreț nu cântă.

Tot mai ostenită-i doina
Fluierului dela munte,
Tot mai părăsite-s astăzi
Bietele piscuri cărunte.
Doar' arare, câte-odată,
Vre-un rătăcitor, departe,
Satului pierdut în umbră
Mai trimite-i câte-o carte.

Salba de căsuțe albe
Se 'nsenin' atunci de-odată,
La podmol, în fapt de sară,
Toată lumea-i adunată...

Și prin ochielarii umezi,
Spune popa din scrisoare,
Pân' ee luminează luna
Fruntea celor arși de soare.

CUPRINSUL

CUPRINSUL

	Pagina
Rugăciune.	5
Plugarii.	8
Noi	12
Oltul	15
Casa noastră.	19
Apostolul	23
Dascălul	26
Dăscălița	29
Bătrâni	32
Reîntors	34
Departa	38
Dorință.	41
Zadarnic	44
De-o să mor.	47
În codru	49
Dimineața.	52
Pe înserate	55
Dela noi.	57
Cântăreților dela oraș	61
Sara	64
Lăutarul	66
A murit	69
La groapa lui Laie	71
Cântece I.	74
» II	76

Căntece III	7
» IV	8
» V.	8
» VI	8
Pribeag	8
Pace	8
Cade-o lacrimă	9
Singur.	9
Părăsiți	9
Ruga mamei	9
Zadarnic	9
La stână	10
Toamnă	10
Copiii I	10
» II	10
Părăsit	10
Despărțire	11
Învins	11
Solus ero	11
Noapte	11
Clăcașii	12
Așteptare.	12

10
22

1

